

JÁSZAPÁTI ÉS VIDÉKE.

Társadalmi és közgazdasági hetilap. — Megjelenik minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Egyes szám ára 20 fillér.
Egész évre	8 kor.	ifj. Imrik József.	Nyitlter soronként 40 fill.
Fél évre	4 ..		Kéziratokat vissza nem adunk.
Negyed évre	2 ..		

A társas körök.

Ha egy idegen ember, egy nagy nyugati nemzet fia, véletlenül erre a tájra vetődne s felkeresné községünket, a kétfornyu templom s a szép temető mellett bizonyára feltűnnék neki az a 11 társas kör is, ami Jászapáti van.

Neki mindenesetre kellemes család lenne ez a tapasztalat a rólunk elterjedt romantikus pusztai élet és a bizarr betyár-mesék után s mint a nyugati civilizáció nem várt jelenségét, mint a társadalmi kultúra biztos jelét, úgy üdvöznél a köröket. A társulás eszméjének terjedését, az együvértartozás érzésének erősödését s a műveltség előhaladását és általánosodását látna benne s bizonyára élénken tiltakoznék a jövőben minden olyan könyelmű állítás ellen, a mik a magyar alföld lakóinak társadalmi életéről a nyugati országok kávéházaiban elég sűrűn, még ma is elhangzanak.

És a messze földről közénk tévedt idegennek talán igaza is lenne, mert a társas körök száma mindenesetre bizo-

nyíték a műveltség terjedése és általánosodása mellett. Más kérdés azonban az, hogy a társas körök számbeli túltengése hasznára van-e egy község társadalmának, nem akadályozza-e meg éppen e társadalmat alkotó egyének életének erkölcsi és gazdasági fejlődését?

Az a művelt, nyugati úr, ki csak pár napot töltene községünkben, aligha foglalkoznék ezzel a kérdéssel; nekünk azonban, akik itt élünk s akiknek alkalmunk van az egyes intézmények hatását és eredményét megfigyelni, egyenesen kötelességünk minden oldalról megvilágítani ezt a kérdést. Elmondjuk tehát őszintén és nyíltan, hogy mit gondolunk Jászapáti 11 társas köréről.

Első pillanatra valóban tetszetős dolog, hogy egy 11.000 lakosu községnek 11 társas köre van. Hiszen minden ezer emberre egy kör esik! — Mily nagyszámu intelligencia, mily erős és hatalmas klub-élet, mily kellemes társadalmi viszonyok s mekkora jólét és gazdagság lehet itt! — gondolja az, aki a helyzetet alaposan nem ismeri. Mi azonban másképpen gondol-

kozunk. Mi tudjuk, hogy nálunk mindezekből semmi sincs s éppen azért egyenesen azt kérdezzük, hogy mire jók hát tulajdonképpen ezek a társas körök?

Az uri kaszinóról nem beszélünk, mert arra valóban szükség volna, annak valóban komoly hivatása volna s ha ma nem is tölti be méltóan azt a hivatását, annak sem maga az intézmény, legfeljebb maguk a kaszinótagok az okai. — Az iparos-körrel sem beszélünk, mert az a község iparosainak tömörítését, érdekeik megvédésének könnyítését, műveltségük öregbítését és társadalmi életük fejlesztését — jó vezetés mellett — nagyban elősegítheti. Talán még a gazdasági körrel sem beszélünk, mert ha az csakugyan a gazda-társadalom társas köre s ha ez csakugyan a gazdák érdekeit istápolja, védelmezi és szolgálja, ha a gazdasági élet fejlődését figyelemmel kíséri s azt a tagokkal ismerteti, tehát ha komolyabb kötelességével tisztában van és azt komolyan teljesíti, akkor arra egy nagyrészt földmiveléssel foglalkozó község életében szintén szükség van.

TÁRGYA.

Szeged pusztulása

írta: Thury Zoltán.

(Folytatás.)

A hatalmas alkotás megfestésére a magyar művészvilág egyik legizmosabb talentuma, Vágó Pál vállalkozott, illetőleg ő lett a győztes abban a versenyben, a melyet Szeged a kép vázlatára hirdetett s természetesen az ő mesteri ecsetére bízott a kép megfestése is. Óriási feladatot vállalt magára s tegyük mindjárt hozzá azt is, hogy nemcsak neki, hanem a magyar művészetnek is dicsősége az az élettel teli **vászon**, a mely ecsete alól kikerült. Neki is a már fölépült Szegeden kellett megálmodni azt, hogy mi volt a víz alá merült régi város. A történelmi hűség arra kötelezte az amugy is nemcsak művészi kvalitásaiban előkelő, hanem a lelkiismeretesség dolgában is feltűnőmulhatatlan művészt, hogy olyan helyre állítsa be a kép scénáját, amelyen ma nagy, emeletes bérház áll. S annak a háznak az ablakán ki-

nézve hiába kereste a régi Szegedet. Eltűnt az, meg kellett komponálni a város régi képét és pedig híven és jóformán minden segítség nélkül. A katasztrófa alatt sok fényképet készítettek az áradat egész területéről, csodálatosképpen azonban éppen a Vágó által festett kép hátteréről nem akadt fölvetel se a gyűjteményekben, se magánosoknál. A művész érzésére volt hagyatva s a régi Szegeddel ismerősök leírásának egybevetésével alkotta meg képének hátterét. Olyan híven, hogy egyszerű tanyai emberek bizonykodnak az összbonyomlás igazsága mellett.

Maga a kép azt a jelenetet örökíti meg, a mikor a király meglátogatta a rombadült Szegedet. A nyomoruságnak egy szigeten áll a király, egy emelkedettebb ponton, amelyre az összeomlott házakból csekély megmentett holmijával menekült a nép. Asszonyok, lányok, gyermekek és aggok pompás színes csoportja ez a földönfutóvá lett tömeg. A szegedi népviselet eleven színeit nem tette fakóbbá se a Tisza árja, se a nyomoruság. A nők csoportja, mintha szeszélyesen összedobált sokszínű virágbokréta lenne. Az arcok aggodalmasak, de nem kétségbeesettek, sőt mintha némelyiken bámulat ülne a felett, hogy mindez ilyen hirtelen megesett. Komorabb csoport a háttérben álló férfiak. Ezek

a gondba borult arcu emberek, mintha mélyebbre látnának a szomorú esemény következményeiben. Mintha némely aggodalmas szempár mögött azt a kölcsönveendő pénzt számlálgatná az agy, a mivel újra megépül majd a ház. A Tisza végtelen árja körülhőmpölygi a szigetet, s mintha telhetetlen nyelvet föl-föl nyujtaná néha a szárazra, hogy a hátán hullámzó temérdek romhoz még elraboljon valamit. A vizen csónakok usznak. Egy éppen most érkezett. Csomóban kötözött ágyruhát hoz s asszonyt, gyermeket, hajléktalanná lett háznépét. Az evezőpadon subán ül a gazda s mindnyája komoly, értelmes arccal néz a királyra. A király uniformisban áll a parton s elborult pillantással nézi maga előtt a rettenetes látványosságot. Pár lépéssel mögötte állanak a szegedi urak, híven a történethez, ugyanabban az elrendezésben, ahogy a király kíséretében elrendezte őket a véletlen. Legnagyobb részük ma is él még. Tiszteletreméltó szerepvivőji Szeged társadalmi életének. A csoportzatnak a néző felőli részén áll a király szűkebb kísérete. Egy hadsegéd s a már akkor is hófehér fejű Tisza Kálmán. A sok fekete ruhás úr nyugalmas, komoly, méltóságos csoportozata annak is plasztikussá teszi a katasztrófa hatalmas méreteit, a rette-

Hanem hogy azután mi szükség van még ezeken felül 8, vagy 9, vagy nem tudjuk bizonyosan még hány apróbb társas körre, — azt már igazán nem értjük. Sőt merjük állítani, hogy ezek a gomba módjára egyre szaporodó társas körök nagy veszedelmeket rejtenek magukban. Rontják a régi magyar erkölcsöt, pusztítják a becsületes magyar erőt, uri léhaságra, dologkerülésre, könnyelműségre és pazarlásra tanítják a kisgazdát s így veszélyeztetik egy egészséges, erős és erkölcsileg és vagyoniilag független magyar gazdasztály megalakulását. Egyrészt tehát nemzeti, másrészt pedig nemzetgazdasági szempontból kárhuzatosak.

Mert mit látunk mi ezekben a kisebb társas körökben? Azt látjuk, hogy az a kisgazda kora reggeltől késő estig minden idejét ott tölti. Pipázik, kártyázik, tekézik, vagy a legjobb esetben beszélgetéssel üti agyon az időt. Szerencse még, ha nem iszik, mert arra is van elég alkalmá. És csak hogy a körbe elmeheessen, inkább kiadja parányi földecskéjét haszonbérbe, nehogy a külső munka, a szántás, vetés, aratás, betakarítás elszólítsa a kör asztalától. És így következik be az, hogy ez a derék jásznép, a melyik pedig a legkitünőbb s a legelső földmívelője a világnak, hűtlen lesz apái nemes foglalkozásához, árulója és ellensége lesz apái földjének, eldobja kezéből az ekeszarvát s a helyett, hogy az Isten szabad ege alatt, a madárdalos, illatos levegőben művelné a földet a maga, a gyermekei s a nemzet boldogítására, beül a füstös, fülledt levegőjü körhelyiségbe s ott költi el azt a keveset, a mit a haszonbérből kap.

Fiatal, erős egészséges emberekről beszélünk mi, 30—40 éves férfiakról, a kik így élnek; akik ily módon pocskolják férfiterejüket; akik ily módon pazarolják a nemzeti munkaerőt s akik ily módon honosítják meg a léhaságot, az elpuhultságot, a satnyaságot és az elerkölcstelenedést azok között a jász emberek között, a kiknek mindegyike — még nem is oly régen — lélekben és testben olyan volt, mint a vas, ha nem olyan, mint az acél.

De menjünk csak tovább! Ez apróbb társas körök tagjainak gyermekeik is vannak, a kiket az Isten arra teremtett, hogy mint apáik, nagyapáik és szepapáik, úgy ők is miveljék tovább a földet. Hogy lehet azonban jó földmives az olyan gyermekekből, akiknek az apja sem becsüli a saját foglalkozását? Hogy lehet jó munkás abból, akinek az apja sohasem dolgozik? Mi lesz abból a gyermekből, a ki otthon semmit nem lát, semmit nem tanul? Azt kell hinnünk, hogy semmi. Azaz hogy éppen olyan urhatnám, léha és dologkerülő ember, mint az, aki neveli. Sőt még rosszabb! Mert az a gyermek már kicsiny korában elpuhul, annak már hatványozott igényei lesznek; a haszonbér néki már nem lesz elég, tehát kártyázni fog, adósságokat csinál s végtére is elveszti a földjét.

Ime, ez az a szomorú kép, a mit mi a 11 társas körrel dicsekedő községünk jövő állapotáról megrajzolunk.

A pusztulás, a veszedelem képe ez, a legirtózatosabb veszedelemé, mert annak hatását nemcsak egyes családok, nemcsak egy község, de az egész nemzet megérzi. Hiszen a legéletrevalóbb,

a tiszta fajmagyar ember, a nemzet gerince pusztulásáról van szó!

Lehetetlen elképzelni, hogy egyedül csak magunk volnánk azok, a kiket e szomorú kép megdöbbsent. Hisz lehetetlen, hogy valamennyien ne szeressük a hazát, lehetetlen hogy valamennyien ne szeressük a jász népet!

Hisszük tehát, hogy aggodalminkat sokan megértik, félelmünkben sokan osztoznak s reméljük, hogy nemcsak egyedül mi leszünk azok, a kiknek legfőbb törekvése leszen a jász kisgazdát a rossz utról a régi, becsületes életmódhoz visszavezetni.

Első sorban a vezetőkre számítunk, a kik még ma is tekintélyek a nép előtt. Azok magyarazzák meg, hogy szebb foglalkozás nincs a földművelésnél, azok magyarazzák meg, hogy édesebb a munka, mint az élvezet, nagyobb kincs a munkakedv, mint a kényelem s hogy csak egyetlen boldogság van a világon: becsületesen dolgozni napkeltétől napnyugtáig.

A munka ad kenyeret, a munka szerez tisztességet, a munka tartja meg az erőt, egészséget s a munka nevel férfiakat, igaz embereket a hazának.

A társas körök csak léhaságot és könnyelműséget teremtenek; nincs szükség tehát a társas körökre!

Higgyék el, hogy az a művelt nyugoti úr, a kiről kezdetben beszélünk, ha félét töltene közöttünk, maga is ezt mondaná s igaz lelkéből csak akkor dicsekné a mi lelkünk erejét és kulturánk nemzet-fejlesztő és nemzet-fenntartó nagyságát, ha ez alatt a félév alatt társas köreink nagyszámát apasztani tudnánk.

ifj. Imrik József.

netes pusztulást, aki soha hirét se hallotta Szegednek. Tipikusan magyar ezen a képen minden. A nép, az úr s a nemzete pusztulásán elborult arcú király is. Igazában Vágó Pálnak ezt a hatalmas alkotását nem tudnók jellemezni, mintha közreadjuk *Gozsdu* Eleknek a képről a *Vasárnapi Ujságba* írott nagyszabású tanulmányából azt a részt, amely arra a módra vonatkozik, a mivel Vágó Pál belemélyed a rettenetes, hála Istennek, már elmúlt történet hangulatába.

Én ezt a képet nagystilű magyar alkotásnak tartom, mondja Gozsdu Elek. Alig láttam még magyar képet, melyben a magyar faj jelleme oly tiszta világságossággal meg volna festve, mint ebben.

Az árvíz-veszély krízise elmúlt. A városban magasan áll a víz és az összeomlott házak mutatják a veszedelem félelmességét. Az életüket és ingóságukat mentő emberek sokasága ladikokon iparkodik a partfelé, ahol a király, a szegedi lakosság vezéremberei kíséretében, ladikba szállni készül, hogy megvigasztalja a szerencsétlen népet. Az égbolton széles fekvésű, nyugodt, mozdulatlan, szürke felhő-test fekszik. Igazi márciusi hűvös, szürke nap ez. A gyermekarcokat megcsipte a hűvös levegő.

A menekülők legnagyobb része el van foglalva a saját bajával s csak néhányan nézik a királyt. Ebben az időben itt a legnagyobb úr a veszedelem.

Valamennyi férfi és asszony nyugodt és komoly. A gyermekek nem sírnak, s a tehetetlen passzivitás látszik rajtuk. A kapkodás-

nak, a sietésnek, a tolkodásnak és tülekedésnek semmi jele.

A gallus vér ilyenkor jajveszékelt és kiabált volna! És milyen festői, remek pose-ok lettek volna azok! Hadonázó karok, rémült arckifejezések, átázott, fogyatékos ruhák, egykét úszóakt — milyen alkalom a virtuóz rajz és színek fitogtatására! A művészet szent nevében mennyit lehetett volna itt remekül hazudni!

Vágó Pál mester azonban a veszedelemben a magyar faj pathetikus nyugalmát festette meg; azt a józan, világos eszű okosságot, mely a veszedelemben is okosság marad, azt a nyugalmat, mely a bátorságból és a saját erejében való bizalomból ered.

Az arcok egytől-egyig jó ismerőseink, igazi tipikus arcképek, a kiket nemcsak sajnálunk, hanem a kik hatalmas lelkierejükkel imponálnak nekünk. Ha e kép embe-reivel megismerkedtünk, éreznünk kell, hogy ez a nagy veszedelem nem pusztította el a város lakosságát, csak érzékenyen megkárosította vagyonban és emberélet-áldozatban, és otthontalanná tette nagy időre. A nők arca szomorú a nélkül, hogy a reménytelen kétségbeesés kifejezése látszanék rajtuk.

Az intelligens fajták előkelő viselkedése a tömeges megjelenésükben nyilatkozik meg a legélesebben. A menekülő szegediek nem jajveszékelnak, nem lármáznak, hanem nyugodt megadással, minden igazi vagy hamis pose nélkül teszik azt, a mit az okos ember a nagy veszedelem közepette tehet.

Büszkeséget éreznünk, mikor ezeket az erőteljes, higgadt embereket menekülni látjuk,

mert ezek az emberek erősebbek, mint az árvíz.

Egy darab igazi Magyarország ez a kép, a fajta jellemének előkelő tulajdonságával, és a magyar levegős tájkép igazságánál fogva.

És ezek a kvalitások, a melyek ezt a képet monumentálissá avatják.

Hogy ezeket a hatásokat egytől-egyig a nagystilű kép keresetlen és bevégzett kompozíciójából, tiszta és érthető rajzából és igaz vérű nemes magyar színeiből merítettem, azt fölőlesleges mondanom!

* * *

A hatalmas kép sokszorosításának jogát a Könyves Kálmán Műkiadó Részvénytársaság szerezte meg s kitünő, az eredeti festményhez méltó művészi reprodukcióban bocsátja a közönség rendelkezésére. A reprodukció a művész felügyelete alatt készült s minden legkisebb részletében, az utolsó színárnyalatában is tökéletes mása az eredeti festménynek. Gyönyörű csatakép. Emléke egy olyan küzdelemnek, a melyben az elemekkel kellett megküzdenünk s a melyben, mint annyi más küzdelmeinkben, győzelmes lett a magyar erő. Tanúsága ennek a hullámsírból kiemelkedett ifju Szeged.

A műlap szélessége 95, magassága pedig 50 centiméter. Ára díszes keretben *hatvannyolc* korona, a mi azonban három koronás havi részletekben is letörleszthető. Megrendelések a Könyves Kálmán Műkiadó Részvénytársasághoz (Budapest, VI., Nagy-mező-utca 37—39 intézendők.

A jászkiiséri fizetésemelés.

Lapunk f. évi 9. számában egy cikket irtunk a jászkiiséri községi tisztviselők fizetésemeléséről. Ebben a cikkben bővegesen ismertettük e kérdés történetét, tudósítással szolgáltunk azon közgyűlés lefolyásáról, mely a fizetéseket rendezte, lefestettük a 48-as kör tagjainak a fizetés-emelés ellen irányuló példátlan korteskedéseit s egyuttal megjegyzéseket tettünk arra az eljárásra, melyet a fizetés-emelés ellenzéke e kérdésben tanusított.

E cikkünkre a kiséri 48-as kör tagjai a Szolnokon megjelenő „Független Hírlap“ f. évi 11-ik számában nyilatkoztak. Nyilatkozatuk lényege az, hogy ők meggyőződésből elleneztek a fizetés-rendezést, ellene tiltott és erőszakos módon nem korteskedtek, eljárásukkal a törvényt nem sértették, állítják azonban, hogy a másik párt s különösen a községi előljáróság azt magáról el nem mondhatja, mert a fizetés-emelés törvényellenes szavazás útján ment a közgyűlésen keresztül. Nyilatkozatuk többi része lényegtelen s pusztán csak fenyegetődzés a jászkiiséri főjegyző ellen, a kinek sehogy sem tudják megbocsátani azt, hogy a közgyűlésen a fizetés-rendezés ellenzőit nem sorolta az értelmesebbek közé.

E nyilatkozatra Rónay Béla, Jászkiiséri község főjegyzője, a „Független Hírlap“ mult heti számában válaszolt; válaszából közöljük a következő részt:

„A közgyűlésen való felszólalásomban nem ítélem el azokat az eszközöket, melyekkel a 48-as kör tagjai „általában“ harcolni szoktak, mert az alkalommal ily általános bírálatnak helye sem lett volna, hanem csupán a tárgyalást képezett kérdésben, a mely semmiképpen sem volt pártérdek vagy pártkérdés, tetem szóvá és stigmatizáltam a beigazolalt igénybe vett terrorizmust.

Az értelmesebb és kevésbé értelmes, de azért még nem „értelmetlen“ szavak által meghonosítani kívánt fogalom tartalmát pedig a közgyűlésen nyomban megadtam, azon kijelentésemmel, hogy, az értelmesebbek csoportjába nem tartoznak azok, a kiket nem tartok a képviselői hivatás magaslatán állónak azért, mert elhatározásukat nem a valódi szükség, nem a méltányosság vagy a parancsoló kötelességérzet irányítja, hanem a kérdés komoly mérlegelését mellőzve, „pártkérdés“ vagy valamely más hangzatos jelszó uralma alatt, véd és dacsövetségben egyesülnek és szavaznak sokszor jobb meggyőződésük ellenére.

Beigazolást nyert ez más egyebek között jelen esetben azzal is, hogy a 15—20 év óta a létminimumot sem elérő 600 koronás fizetés mellett szolgáló, családok kezelő hivatalnokok jogos igényével szemben is me-reven elzárkóztak; bárha az ellene szavazók közül, — nem tudom ülés előtt-e, vagy ülés után, — néhányan kijelentették, hogy azok megérdemelnék s szükségük volna a fizetés-emelésre, de azért nem szavazzák meg.

A válasz felháborítónak mondja, „hogy mig egyrészt a szavazókat erővel hívták, a távozókat pedig bakterrel terelték vissza és be a terembe.“ A javaslat elfogadása mellett szavazók Jászkiiséri község legintelligensebb közönségét képezik, a kiknek társadalmi állása, műveltsége, nemkülönben tekintélye oly magas foku, hogy velük szemben ilyen brutális módon eljárni, azért nem felháborító, mert egyszerűen képtelenség lett volna.

Hogy törvényes volt-e az egész eljárás vagy nem, azt az arra hivatott felső hatóság lesz hivatott elbírálni s arról ezuttal szó sem eshet. Döntés után a közönség majd nyer felőle bizonyára értesítést.

Ami pedig a „válasz“-ban személyemmel foglalkozó néhány szóvirágot és mementőt illeti, arra nem tartom érdemesnek a választ, mert eljárásukat a helyesbített tényállás teljesen igazolja. A mi legnagyobb részben érett és komoly gondolkodású polgárságunk úgy sem

követi a kolompot, mely csak üres vaklár-mát csinál.

Ama jóreményben élek különben, hogy községünk és polgárai érdekeinek munkálása nem a meddő szóharc, hanem a komoly cselekvés terén, — úgy mint a multban — ezután is egy zászló alá vezet bennünket. stb. Jászkiiséri, 1904. március 14. Rónay Béla főjegyző.

A jászapáti templom kifestése.

Vágó Pál és szülővárosa nem csalódtak egymásban. Az értekezlet legalább, melyet a község előljárósága f. hó 22-ikén d. u. 4 órára összehívott, örömmel és hálával fogadta el a művész önzetlen ajánlatát s nagy lelkesedéssel, szinte ünnepies meghatódottsággal, minden ellenvetés nélkül, egyhangulag, mint egy ember foglalt állást a jászapáti nagy templomnak a művész tervei alapján leendő kifestése és restaurálása mellett.

Az első lépés tehát megtörtént. Most már csak az van hátra, hogy a képviselőtestület, mint egyházvédnökség, hivatalos formában is elfogadja a terveket, megszavazza a szükséges költségeket s megkösse a vállalkozóval a szerződést. Azt hisszük, hogy ez is megtörténik minden komolyabb akadály nélkül, mert hiszen a mult heti értekezlet minden tagja községi képviselő volt s így számottevő ellenzéke a szép tervnek a közgyűlésen már nem lehet.

Nekünk, a kik a templom művészi kifestésének és restaurálásának tervét először hoztuk nyilvánosságra, jól esik most hírül adnunk, hogy a művész kedves ötlete a közel jövőben valóra válik s mikor ezt tesszük, igaz gyönyörűséggel mondunk dicséretet községünk áldozatkész és a művészet iránt fogékony polgáraitra, akik nagy-névű szülöttünknek, Vágó Pálnak lelkét megértették, nagyszerű ajándékának kiszámíthatatlan értékét felismerték s művészi terveinek megvalósítására az utat és a módot készségesen megadták.

Templomunk híres lesz és mindörökké nagy nevezetessége és dicsősége nemcsak a községnek, nemcsak a Jászapáti ságnak, de az egész országnak. Freskói művészettörténeti jelentőségük lesznek s talán megnyitják az utját az igazi magyar templom-festészetnek, a mely még nincs s a melynek a megteremtéséhez éppen olyan erős nemzeti egyéniségnek, éppen olyan hatalmas művészi tehetségnek kellett születnie, mint a minő Vágó Pál. Aminthogy nincs neki vászna, mely ne lenne az igazi magyar lélek poézisének a legtökéletesebb és a legnemzetibb alkotása, ugy nem leszén egy ecsetvonása sem a templomon, mely hijjával lenne a magyar keresztény egyház dicsőségének és nagyságának. Éppen ebben van az ő freskói koncepciójának óriási becse és művészettörténeti jelentősége.

Értékben ki nem számítható, pénzben még nem fizethető kincsessel fog

gyarapodni templomunk, ha majd a művész gyönyörű freskóival pompázni fog s irigyelni fogja azt tőlünk az egész ország. Csodájára fognak járni messze föld lakói, a művészek, műbarátok s maga a nép is, mert a nagy művész műalkotása mindenek számára könnyen érthető: lélekből szól a lélekhez.

Valóban fenséges dolog, hogy e terv megvalósítására a művész s imádozt vérei kezet fogtak. A művész pazar ajándékot ígér, a község felismeri annak értékét és elfogadja. A község gazdagabb lesz egy műalkotással, de mikor alkalmat ad annak megvalósítására, segíti kifejtetni a művész tehetségét, segíti növelni a művész dicsőségét. Jászapáti község áldozatkésztsége tehát nemes és szép dolog s mert egy országos nevű nagy művész terve iránt igaz hódolat, érdemes az egész nemzet őszinte dicséretére és elismerésére.

Igy gondoljuk mi ezt s kérünk minden igaz jász embert, hogy a szép tervet most már minél előbb megvalósítani segítse!

Az értekezlet, melyet — mint említettük — f. hó 22-ikének d. u. 4 órájára hívott egybe a községi előljáróság, igen látogatott volt. Összesen 32 képviselő jelent meg, köztük Fülöp Ferenc esperes-plebános, Pethes Pál kir. közjegyző, Horváth Lajos, Koczka István takarékpénztári igazgatók, Kientzl József, Berente Miklós és Utsai Miklós földbirtokosok. Jelen volt a községi előljáróság is Horváth László főbíróval és Khindl Gyula főjegyzővel együtt s ott volt Vágó Pál, a tervező művész és Szirmai Antal festőművész, ki a dekoratív festést s a restaurálást vezetni fogja.

Főjegyző megmagyarázta az értekezlet célját s ajánlotta, hogy elnökké Fülöp Ferenc esperes-plebánost választák meg.

A közfelkiáltással megválasztott elnök erre pár szóval üdvözölte az értekezlet tagjait s felkérte Vágó Pált, hogy ajánlatát terjesze elő.

Vágó Pál előadta, hogy ő egy nagyszabású kompozíciót akar a jászapáti templom menyezetére festeni s előre is kijelenteni, hogy azért nem fogad el semmi tiszteletdíjat. Nem fogad el pedig azért, mert ez által akarja leróni háláját és hódolatát az iránt, a ki meg tudott halni a szeretetért, a ki meg tudott halni az emberiségért a keresztfán s mert ez által akarja megmutatni igaz szeretetét az ő kedves szülővárosa iránt. Kijenti, hogy ő már ezerszer megjutalmazva érzi magát Jászapáti részéről azzal, hogy ez a város őt fiává, lakói pedig testvérükül fogadták. A nagy munkára azonfelül egy edesebb, egy boldogabb jövő tudatában vállalkozik, azért, hogy a jövő esztendőnek neki megnyugvást hozzanak abban a hitben, abban a tudatban, hogy jelét adta, nyomát hagyta szülővárosa iránti nagy szeretetének. Ebben a szándékában támogatni fogja

öt Szirmai Antal festőművész, az ő jóbarátja, aki lelkesen állt a terv szolgálatába és aki méltányos költségvetéssel igyekszik megkönnyíteni annak megvalósulását. — Kéri, fogadják ajánlatát jóindulattal, melynek lényege az, hogy hogy ő ingyen kifesti a templom mennyezetét, de csak oly feltétellel, ha a község azzal összhangba hozza a templom egész belső részét. Főhivja az értekezletet, hogy ne riadjon vissza az áldozatoktól, mert azok valóban csekélyek, hiszen más község e terveket négyezeranyiból sem lenne képes megvalósítani. Felolvassa ajánlatát s a Szirmai Antal által készített költségvetést s végül megjegyzi, hogy ő nem terhet akar a községre róni, hanem egy nagy művészi ajándékot akar adni, a mely praktikus haszonnal is jár, mert míg eddig minden 30-40 évben ki kellett festeni a templomot, úgy most, ha az ő ajánlatát elfogadják, akár 1000 évig sem lesz a festésre szükség s így a templom felgyülemelő jövedelme alkalmas lesz egy új templom építésére. Ismételtlen kéri az értekezlet tagjait, hogy ajánlatát fogadják szívesen.

Fülöp Ferenc elnök felvilágosításképpen előadja, hogy a templom-alapnak ma 10.000 K vagyona van. Tíz év óta figyeli a jövedelmet s azt tapasztalja, hogy az az utolsó években kevesebb volt, a minek oka a kedvezőbb halálozási szám. Minden évre esik azonban 1300 frt jövedelem s így aggodalomra nincs ok. Ő maga is szívesen üdvözli Vágó Pált ajánlatáért s szeretné, ha azt megvalósíthatnák.

Horváth Lajos szintén örömmel fogadja a művész ajánlatát, kéri az értekezletet, hogy azt fogadja el s egyúttal kijelenti, hogy a vezetése alatt álló pénztárat szívesen hajlandó a hiányzó összeget 5 $\frac{1}{2}$ % kamatra a templom-alapnak kölcsön adni.

Kientzl József minden aggodalom nélkül a legnagyobb készséggel és hálálal fogadja el Vágó Pál nemes ajánlatát s kéri az értekezletet, hogy azt a község és az egyház érdekében megvalósítani segítse.

Pethes Pál lelke egész melegevel akarja támogatni a művészt nemes és ideális szándékában s hiszi, hogy nincs a községben olyan sivárlelkű ember, a ki ebben a kérdésben ne sietne a legnagyobb önfeláldozással és a legnagyobb buzgalommal a magasztos cél elérésére a művésszel együtt munkálni. A költségeket csekélységnek tartja s erre nézve felemlíti, hogy az árokszállási templom kifestése 52.000 frtba került, pedig azt ugyszólván kontár kezek végezték.

Ezekután az elnök feltette a kérdést s kimondotta, hogy az értekezlet Vágó Pálnak a templom kifestésére vonatkozó ajánlatát egyhangulag és örömmel elfogadja s annak megvalósítására minden erejéből közremunkál.

Koczka István indítványára egy bizottságot is küldtek ki, melynek feladata lesz, hogy a vállalkozó Szirmai Antal festőművésszel a szerződés mó-

dozatait megállapítsa. E bizottság tagjai lettek: Fülöp Ferenc, Pethes Pál, Horváth Lajos, Khindl Gyula, Kientzl József, Berente Miklós.

Ezzel az értekezlet véget ért.

H I R E K.

Haláleset. Czékus Sándor jászkiséri föld-birtokos, törvényhatósági bizottsági tag és községi képviselő f. hó 21-én, 70 éves korában, Budapesten elhunyt. A megboldogult tekintélyes és mindenek által tisztelt alakja volt a Jászságnak s a közügyek terén sok érdemet szerzett. Tetemét f. hó 22-én hazaszállították szülővárosába, Jászkisérre, hol temetése március 23-án ment végbe nagy pompával s az egész község őszinte részvéte mellett.

Kinevezés. Vármegyénk főispánja Horváth József dr. államtudományi tudort tiszteltbeli szolgabíróvá nevezte ki és szolgálattételre a helybeli szolgabíróshoz osztotta be. A vármegye új tisztviselője már a legközelebbi napokban elfoglalja hivatalát.

Megyei közgyűlés. F. hó 17-én tartotta a vármegye rendes közgyűlését és nem nagy érdeklődés mellett egy nap alatt végzett az összes elintézendő ügyekkel.

1. A tárgysorozatból kiemeljük a vármegye intézkedését a tekintetben, hogy a vármegyei ebadóból befolyt összeg, mint külön alap, tenyésztehenek beszerzésére szolgáló olcsó kamatu kölcsönök adására fordíttassék. Ilyen kölcsönöket kaphatnak olyan kisgazdák, kiknek 2 kat. hold földjük vagy 1000 kor. éró házuk van, és pedig 2 holdas gazda 1 tehénre, 4 holdas 2-re, 6 holdas 3-ra; több egy gazdának nem adatik. A kölcsönt kötelezvényre idegen kezes nélkül, de a háztartáshoz tartozó nagykorúak aláírása mellett, 3% kamatra, 7 év alatti visszafizetésre engedélyezi a megye alispánja.

Felhívjuk ez üdvös intézkedésre kisgazdáink figyelmét. Ugyanezen alapból 4000 kor. takonykóros lovak kártalanítására, 1000 kor. pedig — Borbély György elfogadott indítványa folytán — lódíjjazásokra fordít a megye.

2. Dr. Kele Józsefnek „A Jászkunság megváltása” című munkáját a megye 100 példányban megveszi és azokat szétosztja.

3. A jászkiséri fizetésemelést, melyről lapunk mostani számai bőven irtak, helybenhagyta a megye azzal, hogy a törvény nem tiltja meg az oly módon való szavazást, mint Kiséren történt.

4. Rendkívül jellemző módon tárgyalta a megye a Duna-Tisza közti csatorna kérdését. Kerekes Géza, Szolnok város ügyésze, vetette fel Szolnok város közgyűlésén az eszmét indítvány alakjában, hogy a csatorna Szolnoknak vezettessék. Kerekes Géza terve az ügy előterjesztését a megyénél is, azonban megelőzték Szolnok város polgármestere által, és nemcsak megelőzték, hanem olyan különös módon honorálták az ő kezdeményező érdemeit, hogy még a széleskörű nagybizottság tagjának sem jelölték és nem is választották meg. A mellőzés határozottan kicsinyeskedés.

A közgyűlés egyéb pontjainál az állandó választmány javaslatait fogadták el észrevétel nélkül.

Közgyűlés után a főispán 10 teritékes ebédet adott, melyre a többek között Büchler Pál dr., Hegedüs Kálmán dr. és Pethes Antal vm. bizottsági tagok is hivatalosak voltak.

Nyilvános köszönet. Befejezven Moson-, Sopron-, Jásznagykun- és Nyitramegyében folytatott tanügyi körutamat: indítatva érzem magamat ez uton is hálás köszönetet mondani Jászapáti szakképzettségéről s ügybuzgóságáról messze földön ismert derék néptanítóinak, úgy a város intelligenciájának,

különösen a ft. lelkeszi karnak, a tekint. képviselőtestületnek és iskolaszéknek ama meg nem érdemlett kitünő figyelméért, mellyel fogadni, előadásomat meghallgatni s a banketten résztvenni méltóztattak. Kevés helyen találkoztam még a magyar vendégszeretet, a tanügy iránt való lelkesedés ily fényes jeleivel! Örökre feledhetetlenek lesznek előttem a Jászapátiin töltött kellemes órák. Ily környezetben, ily talajon dusan fejlődhetnek a nemes erényvirágok legszebbjei, legdiszesebbjei; ily kezek ültethetik át leghivatottabban a tankönyveimben megtestesített elveket az ifjuság szívébe. Schultz Imre.

Jelenek István, az Osztrák-magyar bank szolnoki fiókjának főnöke f. hó 22-én Jászkisérre érkezett a Jászvidéki takarékpénztár látogatására. Tiszteletére dr. Hegedüs Kálmán másnap délben ebédet adott.

Ít a tavasz! Tavasz és nyári ruháink rendbe hozása sok gondot okoz, ha nem tudunk egy megbízható céget, a hova azokat vegyi tisztítás vagy festés végett küldenénk. Olvasóinknak melegen ajánlhatjuk Berkecz István utóda (tulajd. Kovács Endre) kelme-, selyemfestő és vegytisztító gyárát, Budapesten, Kinizsy u. 14/b. sz.

Fenti cég 40 éves fennállása és jó hírneve elegendő garanciát nyújt arra nézve, hogy a beküldött férfi- és nőruhák, függönyök, himzések, terítők stb. stb. pontos és kifogástalan elkészítését biztosítsák.

Árjegyzéket a cég ingyen küld és 20 koronánál nagyobb összegű megrendelésnél a csomagot bérmentve küldi vissza.

Meghívó. A jászsági községeknek a jászkun redemcionális 500.000 rhénes forint viszszerzése tárgyában Jászberényben, 1903. július 5-én megtartott értekezletének határozatából kifolyólag van szerencsénk az értekezletet f. évi április hó 17-ének d. e. 10 órájára Jászberény város közgyűlési termébe összehívni, kérvén az érdekelt községeket, hogy oda három tagu megbízottat beküldeni s a megbízottak mezeit alulírott dr. Kele Józseffel Szolnokra tudatni sziveskedjék. Szolnok, 1904. március 5-én.

Kele József dr.,

Almásy László dr.

Az ipariskolai bizottság ülése. Községünk ipariskolai bizottsága f. hó 26-án d. e. 10 órakor ülést tartott, melyen a tisztviselői kart választotta meg Elnök lett újra Fülöp Ferenc esperes-plebanos, alelnök Horváth Lajos, jegyző Szabó Ferenc es hitoktató Markovits Pál.

Az állatösszeírás eredménye. A m. kir. belügyminiszter rendeletére a mult hóban foganatosított állatösszeírás eredménye községünk nézve a következő: bika 258, tehén 1170, üsző 664, ökő: 855, tinó 314, tehát szarvasmarha összesen 3251 drb. Ló 1359, számár 3, sertés 3549, juh 2819, kecske 5, tenyészkan 6 drb. Az összes állatállomány darabszáma 11.026.

Gazdák, ha jó terméshez akarnak jutni, Mauthner-féle magvakat vessenek. Idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, *Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedése Budapesten, Rottenbiller-utca 33,* mindenkinek ingyen megküldi. A kitünően tisztított, legnagyobb csiraképeséggel bíró, fajtisza magvak árai alacsonyak. Különösen főlemlendő az impregnált takarmányrépamagvak és a legnemesebb gabnafélék dús választéka.

10. szám.

1904. vgrhító.

Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. cz. 102. §-a értelmében eznel közhírré teszi, hogy a jászapáti kir. járásbírósnak 1903. évi V. 352. számú végzése következtében Dr. Mandel Ignác ügyvéd által képviselt **Steiner Jakab fia cég** javára **Andrássy Béla és neje** ellen 126 K. 27 f. s já-

muléka erejéig 1903 évi december hó 20-án fogantatott kiel. végrehajtás utján lefoglalt és 720 korra becsült következő ingóságok, u. m.: butorok, stb. nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a jászapáti kir. jbiróság 1903. évi V. 352/2 számú végzése folytán 126 korona 27 fillér tőkekövetelés, ennek 1903 évi szeptember 15 napjától járó 50% kamatai, és eddig összesen 65 kor. 35 fill. bíróság már megállapított költségek erejéig, Andrássy Béla és neje lakásán Jászladányon leendő eszközzésére 1904 évi március hó 29-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltattak, s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt Jászapáti, 1904. márc. hó 13-én.

Szvittek,
kir. bir.végrehajtó.

1586 sz.
tk. 1904.

Arverési hirdetmény kivonat.

A jászapáti kir. jbiróság mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Tiszavidéki hitelintézet és takarékpénztár végrehajtónak Bencsik József és neje végrehajtást szenvedők elleni 234 kor. tőkekövetelés és járuléka iranti végrehajtási ügyében a szolnoki kir. törvényszék (a jászapáti kir. járásbíró) területén lévő Kőtelek község határában fekvő, a kőtelki 55 sz. tkvi betétben A. I. 2228. 2229. hrsz. a. foglalt ingatlanokra 668 kor., az ugyanezen betétben A. †. 2067. hrsz. ingatlanra 148 kor., ugyanezen betétben A. † 2068/2. hrsz. ingatlanra 238 kor., ugyanezen betétben A. †. 2086. hrsz. ingatlanra 163 kor., ugyanezen betétben A. †. 2241. hrsz. ingatlanra 89 kor., ugyanezen betétben A. †. 2267. hrsz. ingatlanra 97 kor. és a kőtelki 201. sz. betétben A. †. 2230/2. hrsz. ingatlanból a B. 29 és 30. sorsz. a. bejegyzés szerint Bencsik József és neje Csutár Borbálat illető 72/1680-ad — 72/1680-ad rész jutalékaikra a 18 koronában ezennel meghatározott kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1904. évi április hó 29-ik napján délelőtti 11 órakor Kőtelek község háznál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladotni fognak.

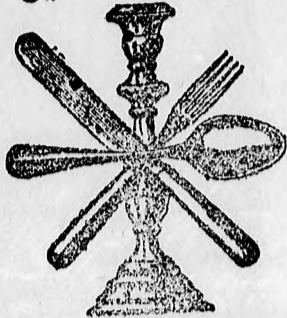
Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 % -át vagyis 66 kor. 80 fill., 14 kor. 80 fill., 23 kor. 80 fill., 16 kor. 30 fill., 8 kor. 90 fill., 9 kor. 70 fill., és 1 kor. 80 fillért készpénzben, vagy az 1881: LX t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX t.-cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt, Jászapáti, 1904. évi február hó 10-ik napján.

A jászapáti kir. jbiróság mint telek-könyvi hatóság.

Fekete,
kir. albiró.

Egy háztartási mérleg és egy üveg eredeti francia parfüm

→ ingyen ←

Mesés olcsó árak mellett küldöm szét tulhalmozott raktáromból világhírű kiválóságukért általánosan kedvelt

mexikói ezüst áruimat

és pedig 6 darab mexikói ezüst asztali kést, 6 drb mexikói ezüst evőkanalat, 12 drb mexikói kávéskanalat, 6 drb kiváló desszertkést, 6 drb kiváló desszertvillát, 1 drb mexikói ezüst levesmerítő kanál, 1 drb mexikói ezüst tejmerítő, 1 drb elegáns szalon asztali gyertyatartót **46 darab összesen csak 6 frt 50 krajcár.**

Minden megrendelő ezenkívül jutalomképpen egy szavatosság mellet pontosan működő 12 1/2 kiló hordképességű háztartási mérleget kap teljesen díjtalanul. A mexikói ezüst egy teljesen fehér fém (beül is), melynek tartósságáért és kiváló minőségéért huszonöt évi jótállást vállalok. Szétküldés a pénz előleges beküldése esetén vagy utánvétellel történik az európai raktárból. DENKER J. központi forgalmi áruháza Budapest, Hernád-utca 54.

3 forint 40 krajcár

utánvétellel egy vég szepeességi vászon 6 teljes férfi vagy női ingre 90 cm. széles kitűnő minőségben, 5 évi jótállással; számos elismerés. **4 frt 50 kr.** utánvétellel 3 mtr. divatos szövet egy elegáns férfi öltönyre tetszés szerinti színben kapható Denker József Budapest, VII. Hernád-utca 54.

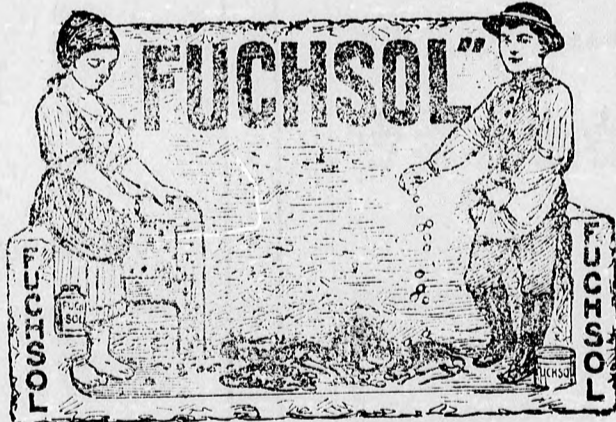
5 koronáért

küldök 4 és félkiló (kb. 50 drb) kevéssé megsérült finom enyhe pipereszappant rózsza, lilomtej, orgona, ibolya, rezeda, jázmin és gyöngyvirágból szépen összeválogatva. A pénz előzetes megküldése esetén vagy utánvétellel küldi Denker J. Bpest, Hernád-utca 54.

Mintákat a nagy forgalom miatt nem küldhetek.

Kék zománcozott főzőedény kitűnő gyártmány. Próba-rendelmény 6 fazék és 6 lábas csak 6 korona, utánvétellel küldi Denker J. áruháza Budapest, Hernád-utca 54. 20-2

Méregmentes!

Szabadalmazva 1216. SZ.

„Fuchsol“

kipusztítja az összes rágóállatokat és pedig: patkányokat, házi- és mezei egereket, emberekre és házi állatokra való veszély nélkül.

„Fuchsol“

kipusztítja az összes férgek, u. m. poloskát, bolhát, svábhogarakat, molyt, stb. a fajzattal együtt.

„Fuchsol“

nem általános szer, hanem minden állatnem részére külön szer létezik.

Kapható vidéki városokban, gyógyszerészeknél és fűszerkereskedőknél.

Jászapáti: Molnár János ur

fűszerüzletében a piactéren.

Közvetlenül kapható UJHÁZI ÁRPÁD és TÁRSAI vegyészeti laboratóriumában Pozsony.

SZŐLŐLUGAST

Ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben, föld és homoktalajban.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyobb része ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkitünőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekebb díszéül, hogy legkevésbé helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a leghaladatosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatu katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapra tudatja.

Érmelléki első szőlőoltványtelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid. 16—3

Egy jóházból való fiu

könyvnyomdánkban

tanulónak

azonnal ××××

●●●●● felvétetik.

Ajánlom kitünő minőségű tisztán kezelt, saját termésű

asztali

boromat.

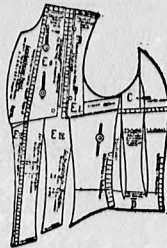
Egy liter 56 fillér,

* * 50 liter vételénél * *
egy liter 40 fill., adó nélkül.

Tisztelettel

Imrik József

bortermelő Jászapátin.

Gyárijegy.

A hölgyvilág részére!

Minden t. hölgy saját maga minden divat szerint, fáradság nélkül készítheti ruháját az

igazítható női taile-szabászati készülék

segélyével, anélkül, hogy szabászati rajzot megtanult volna. Eme készülék minden testalkat részére szabályozható. Akadémián vizsgáztam. Számos elismerőlevelet kaptam minden országból. Minden államban törvényileg védve és szabadalmazva.

Egy készülék ára 3 korona,

utánvét mellett.

Guschelbauer Antal Sopron.

Képviselők minden helységben kerestetnek.

Magyarzatokat ingyen küldök.

52—2

Pártoljuk a hazai ipart!

É r t e s i t é s.

Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy a kiséri-uttal szemben lévő szabó üzletemben a tavaszi idény beálltával raktáromat a legujabb hazai és angol gyártmányu szövetekkel fölszereltem.

Tisztelt megrendelőimnek a legpontosabb s legszolidabb kiszolgálást biztosítva, maradtam,

teljes tisztelettel

Jászapáti, 1904. február hó,

Szabari P. Pál.

Pártoljuk a hazai ipart!

Vidéki megrendéseket levél útján is eszközölök.

Vidéki megrendeléseket levél útján is eszközölök.